

Eich cyf/Your ref P-06-1442
Ein cyf/Our ref LN/05451/24

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

deisebau@senedd.cymru

26 Mehefin 2024

Annwyl Jack,

Deiseb P-06-1442 Ehangu prydau ysgol am ddim i holl blant ysgolion uwchradd.

Diolch am eich llythyr dyddiedig 23 Mai 2024 ynghylch deiseb Cangen Caerdydd a'r Cylch o Unite Community yn galw am Brydau Ysgol am Ddim i holl blant ysgolion uwchradd.

Rwy'n falch iawn bod ugain awdurdod lleol bellach wedi cyflwyno'r cynllun Prydau Ysgol Am Ddim i holl blant ysgolion cynradd (UPFSM) i bob dysgwr o'r Dosbarth Derbyn i Flwyddyn 6, gan gynnwys y rhai sy'n darparu prydau bwyd i ddysgwyr meithrin llawn amser. Mae'r ddau awdurdod lleol sy'n weddill, Abertawe a Phen-y-bont ar Ogwr yn bwriadu cyflawni hyn i Flwyddyn 6 o fis Medi 2024 ymlaen.

Fel llywodraeth, rydym yn defnyddio pob ysgogiad sydd ar gael i ni i gefnogi'r teuluoedd mwyaf anghenus. Ar hyn o bryd, rydym ni a'n partneriaid yn canolbwyntio ar ymestyn yr hawl drwy ddarparu'r cynllun UPFSM. Wrth gyflawni'r ymrwymiad hwn, rydym yn dysgu gwersi gwerthfawr, gan gynnwys materion fel amrywiol ofynion diet arbennig, a pha gymorth ac arweiniad pellach y gallai fod eu hangen i helpu ysgolion i gefnogi dysgwyr ag anghenion gofal iechyd yn llawn. Bydd hyn yn llywio unrhyw newidiadau pellach i'n cynnig prydau ysgol am ddim, pe bai cyllideb ar gael yn y dyfodol.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Lynne.Neagle@llyw.cymru
Correspondence.Lynne.Neagle@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Fodd bynnag, yn anffodus, mae ein cyllideb bresennol yn ein cyfyngu oherwydd nad yw Llywodraeth y DU wedi darparu setliad ariannu digonol i Gymru. Yn gyffredinol, mae ein cyllideb werth £700m yn llai mewn termau real na phan gafodd ei gosod yn 2021 a rhaid i ni wneud rhai dewisiadau anodd iawn i leddfu'r pwysau eithriadol ar y gyllideb. Er gwaethaf hyn, rydym yn parhau i flaenoriaethu cefnogaeth i'r rhai sydd ei hangen fwyaf. Yn ystod 2022-23 a 2023-24, rydym wedi dyrannu gwerth dros £3.3biliwn o gymorth drwy raglenni sy'n helpu i ddiogelu aelwydydd difreintiedig a rhoi arian yn ôl ym mhocedi teuluoedd.

Yn ogystal, bydd ein Strategaeth Tlodi Plant yn nodi ein huchelgeisiau ar gyfer y tymor hwy a bydd yn amlinellu sut y byddwn yn gweithio ar draws y Llywodraeth a gyda'n partneriaid i sicrhau bod y dulliau sydd ar gael i ni yn cael eu defnyddio i'r eithaf i leihau tlodi plant ac i liniaru effeithiau gwaethaf tlodi plant.

Rydym yn parhau i annog pob teulu a phob unigolyn yng Nghymru i hawlio'r hyn y mae ganddynt hawl iddo, yn enwedig wrth i gostau byw barhau i godi. Mae ein hymgyrchoedd cyfathrebu a marchnata yn parhau i annog teuluoedd i fanteisio ar brydau ysgol am ddim (eFSM), gan annog rhieni i wirio eu bod yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim a'r Grant Hanfodion Ysgol. Mae'r ymgyrch hefyd yn hyrwyddo ac yn annog teuluoedd i fanteisio ar y cynnig UPFSM, sy'n gynllun grant seiliedig ar y galw.

Mae cyflwyno ein hymrwymiad UPFSM ar yr un pryd â'n cwricwlwm newydd yn rhoi cyfle cyffrous i ni newid ein diwylliant bwyd ac ailadrodd pwysigrwydd cefnogi a hyrwyddo caffael bwyd lleol, cynaliadwy ac iach.

O ran gwaith teg, mae'r awdurdodau lleol yng Nghymru i gyd wedi ymrwymo i'r Cod Ymarfer ar Gyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi, a gyhoeddwyd gyntaf yn 2017, ac wrth wneud hynny maent wedi ymrwymo i fynd i'r afael â risgiau caethwasiaeth a chamfanteisio mewn cadwyni cyflenwi.

Cafodd y darn cyntaf o ddeddfwriaeth sylfaenol ar gaffael cyhoeddus ei basio yn y Senedd y llynedd. Mae Deddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) 2023 yn cynnwys dyletswyddau ar gaffael cyfrifol yn gymdeithasol. Pan ddaw'r dyletswyddau hyn i rym, bydd gofyn i awdurdodau lleol gasglu gwybodaeth ac adrodd yn flynyddol ar sut maent yn cyflawni canlyniadau llesiant drwy gaffael. Bydd hyn yn cynnwys ymgorffori egwyddorion gwaith teg a chyfrifoldeb byd-eang mewn prosesau caffael a rheoli contractau.

I ddysgwyr, mae'r Cwricwlwm newydd eisoes yn cynnwys datganiadau o'r hyn sy'n bwysig gorfodol ym maes y Dyniaethau gyda chyfeiriadau penodol at gynaliadwyedd a'r amgylchedd, er mwyn sicrhau trafodaeth ynghylch heriau ein heffaith ar y byd naturiol ar draws y cwricwlwm.

Caiff dysgwyr eu hannog i ddeall eu heffaith eu hunain ar y byd naturiol. Mae hyn yn grymuso ysgolion i ystyried cynhyrchu a bwyta bwyd ar raddfa leol a byd-eang i ddeall achosion, canlyniadau ac arwyddocâd eu gweithredoedd gan ganiatáu i ddysgwyr drafod cwestiynau am gynaliadwyedd a ffynonellau bwyd.

Ymhellach, mae'r rhaglen Eco-Ysgolion yng Nghymru sy'n cael ei redeg gan Cadwch Gymru'n Daclus yn gweithredu mewn dros 90% o ysgolion, a'i nod yw helpu plant a phobl ifanc i ymgysylltu'n uniongyrchol â'u hamgylchedd, dysgu am newid yn yr hinsawdd a gwerth ein hadnoddau naturiol, a datblygu ymddygiad cynaliadwy. Mae llawer o ysgolion yn ymgysylltu â phrosiectau tyfu bwyd fel rhan o daith Eco-ysgolion.

Ac yn olaf, mae Pennod 1 o [Bwyta'n Iach mewn Ysgolion a gynhelir: canllawiau statudol](#) yn canolbwyntio ar rôl corff llywodraethu'r ysgol a'r awdurdod lleol wrth hyrwyddo bwyta ac yfed yn iach, o dan Fesur Bwyta'n Iach mewn Ysgolion (Cymru). Byddwn yn adolygu'r canllawiau hyn cyn bo hir gan sicrhau bod y dystiolaeth ddiweddaraf yn cael ei hystyried, ac rydym yn annog pob partner i ymgysylltu â'r broses maes o law.

Yn gywir

Lynne Neagle AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education